

Evaluatie Nieuwe Perspectieven Amersfoort 2005-2007

Wendy Buysse
Agnes van den Andel
Bram van Dijk

Evaluatie Nieuwe Perspectieven Amersfoort 2005-2007

Amsterdam, 30 april 2008

Wendy Buysse
Agnes van den Andel
Bram van Dijk

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Onderzoeksvragen	3
1.3	Aanpak	4
1.4	Leeswijzer eindevaluatie	5
2	Methode	6
2.1	Doelgroep	6
2.2	Methodische aanpak	7
3	Samenwerking en organisatie	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Samenwerking rond aanmelding	11
3.3	Samenwerking rond begeleiding en doorverwijzing	11
3.4	Organisatie	12
4	Instroom	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Aanmeldingen	13
4.3	In begeleiding genomen jongeren	16
5	Effecten	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Uitstroom	21
5.3	Succes van de trajecten	22
5.4	Vooruitgang per leefgebied	23
5.5	Mate van succes en kenmerken jongeren	23
5.6	Klantentevredenheid	25
5.7	Recidive	25
6	Conclusies en aanbevelingen	28
6.1	Conclusies met betrekking tot doelgroep en methode	28
6.2	Conclusies met betrekking tot samenwerking en organisatie	29
6.3	Conclusies met betrekking tot de instroom	30
6.4	Conclusies met betrekking tot de effecten	31
6.5	Aanbevelingen	32
	Bijlagen	
Bijlage 1	Recidive naar delictsoort	36

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Amersfoort heeft zich met het jeugdbeleid tot doel gesteld om maatschappelijke uitval van jongeren te voorkomen. Al enige tijd maakt de gemeente zich zorgen om jongeren met een groot risico om in de criminaliteit te vervallen en er bestond behoefte aan een preventieve en systeemgerichte aanpak voor deze jongeren.

In dat kader heeft de gemeente het initiatief genomen om een Amersfoortse variant van het project Nieuwe Perspectieven te starten. De provincie Utrecht ondersteunt dit en trekt samen op met de gemeente bij de opzet van dit project vanuit de Sociale Agenda.

De gemeente Amersfoort en de provincie Utrecht hebben bij de start van het project in augustus 2005 besloten om na 1 jaar en na 2 jaar een effectonderzoek te laten uitvoeren naar de resultaten van de aanpak. De eerste effectevaluatie is in november 2006 opgeleverd. Daarnaast zijn tussentijds twee evaluaties uitgevoerd, één in februari 2006 en één in augustus 2007, die betrekking hadden op het proces, zoals de werkwijze, samenwerking en organisatie van Nieuwe Perspectieven.

1.2 Onderzoeksvragen

In de procesevaluatie stond volgende onderzoeksvraag centraal:
Hoe verloopt de implementatie van Nieuwe Perspectieven in Amersfoort? Welke knelpunten komen daarbij naar voren? Op welke wijze kunnen deze knelpunten worden opgelost?

Deze onderzoeksvraag is opgesplitst in de volgende deelvragen:

- 1 Hoe is de implementatie en uitvoering van Nieuwe Perspectieven verlopen?
- 2 Welke ontwikkelingen zijn er gaande in de context waarbinnen Nieuwe Perspectieven opereert? Hoe verloopt de samenwerking met de relevante partners zoals verwijzers?
- 3 Hoe is het gesteld enerzijds met de instroom van cliënten en anderzijds met het wegzetten van cliënten? Wat zijn de consequenties van de bij 2 beschreven ontwikkelingen hierop?
- 4 Hoe staat het met de interne organisatie?
- 5 Welke inhoudelijke/methodische ontwikkelingen vinden plaats en hoe worden deze beoordeeld?
- 6 Wat zijn de aandachtspunten voor de komende periode?

In het effectonderzoek stond volgende onderzoeksvraag centraal:
In hoeverre en op welke wijze heeft de aanpak van Nieuwe Perspectieven tot de beoogde resultaten en effecten geleid?

Deze vraag is opgesplitst in de volgende deelvragen:

- 1 In hoeverre beantwoordt de bereikte doelgroep aan het profiel van de beoogde doelgroep?

- 2 Van hoeveel jongeren en in welke mate kan het resultaat van de interventie als succesvol worden beschouwd op de verschillende leefgebieden?
- 3 In hoeverre verschilt de groep jongeren die een interventie met succes heeft afgesloten van de minder succesvolle of niet succesvolle groepen wat betreft: kenmerken doelgroep, achtergrondkenmerken en kenmerken van het uitgezette traject?
- 4 Welke positieve en negatieve factoren zijn in de onderzoeksperiode van invloed geweest op het functioneren van Nieuwe Perspectieven? Het gaat daarbij om methode, organisatie en samenwerking.
- 5 Wat zijn de effecten van de interventie op langere termijn?

1.3 Aanpak

De proces- en de effectevaluatie hebben plaatsgevonden in 2006 en 2007. In 2006 is meer nadruk gelegd op de procesevaluatie en was de effectevaluatie in 2006 beknopt.

In 2007 is er in het najaar een procesevaluatie uitgevoerd. In november en december is deze procesevaluatie aangevuld en is vervolgens de effectevaluatie uitgevoerd.

In het kader van de eindevaluatie in 2007 hebben gesprekken plaatsgevonden met:

- de coördinator van Nieuwe Perspectieven
- 2 medewerkers van Nieuwe Perspectieven
- de jeugdcoördinator van politie
- een wijkagent
- de unitleider van de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg Utrecht
- een trajectbegeleider ITB van de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg Utrecht
- de unitleider van de jeugdbescherming van Bureau Jeugdzorg Utrecht
- de unitleider van de jeugdhulpverlening van Bureau Jeugdzorg Utrecht
- een leerplichtambtenaar van de gemeente Amersfoort
- twee jongerenwerkers van Stichting Welzijn Amersfoort
- een docent van de AKA-opleiding van het ROC Midden-Holland
- een docent van het Mulock Houwer 2000
- een coördinator van het praktijkonderwijs
- de ketenmanager van het Veiligheidshuis
- 1 VIP van een jongere die Nieuwe Perspectieven heeft afgerond
- 1 VIP van een jongere die in de nazorg van Nieuwe Perspectieven zit

Wanneer Nieuwe Perspectieven nog niet is afgerond en wanneer een jongere voortijdig uitstroomt, zijn vaak nog geen VIP's bekend. Daarom is ook geprobeerd om moeders te spreken van jongeren die nog in begeleiding zijn bij Nieuwe Perspectieven en voortijdig zijn uitgestroomd. Het is echter niet gelukt om (ondanks meerdere pogingen) contact te leggen met deze moeders.

Voor de effectevaluatie zijn naast de interviews de volgende gegevens geanalyseerd:

- 1 Registratiegegevens SOVEE
- 2 Gegevens uit BPS
- 3 Scores op de scoreschema's Nieuwe Perspectieven

Toelichting scoreschema's

Het eerste moment waarop wordt gescoord is 4 weken na de intake als de sociale omgevingsanalyse is afgerond. De diverse scores worden door de begeleiders dan ingevuld bij het plan van aanpak en ingevoerd in het registratiesysteem. Bij afsluiting van het traject worden nogmaals de scores ingevuld.

Op elk leefgebied wordt gescoord volgens een 5-puntschaal.

- 5 geen problemen op dit leefgebied
- 4 lichte problemen op dit leefgebied
- 3 matige problemen op dit leefgebied
- 2 ernstige problemen op dit leefgebied
- 1 zeer ernstige problemen op dit leefgebied

Het schema kan door de werker zelf ingevuld worden – de jongere hoeft daarbij niet aanwezig te zijn. Uitgangspunt voor de scores is wel de informatie die de jongere zelf verstrekt en dus de beleving van de jongere. Indien echter uit andere bronnen duidelijk wordt dat deze verstrekte informatie niet klopt, kunnen de scores daarop aangepast worden. Er wordt gescoord op de volgende leefgebieden:

- Arbeid
- Onderwijs
- Gezin
- Huisvesting
- Financiën
- Gezondheid
- Vrienden
- Vrije tijd

Gegevens uit BPS

Het BPS is het doorlopend registratiesysteem van de politie waarin dagelijks alle mutaties worden opgenomen - dus ook meldingen en aanhouding. De politie Utrecht heeft voor alle cliënten van Nieuwe Perspectieven nagekeken of ze na de start van de begeleiding als verdachte waren aangemerkt voor een delict in het BPS, wanneer en waarvoor.

1.4 Leeswijzer eindevaluatie

Deze eindevaluatie is de combinatie van de proces- en effectevaluatie van 2006 en 2007. Er wordt kort aangegeven welke ontwikkeling Nieuwe Perspectieven heeft doorgemaakt in de afgelopen jaren met betrekking tot de processen en de effectevaluatie van 2006 is waar mogelijk meegenomen bij de effectevaluatie van 2007 (in schema's vergeleken).

Het rapport begint met de procesevaluatie, (hoofdstuk 2 en 3) waarbij de bevindingen over de methode, organisatie en de samenwerking tijdens het traject worden beschreven. In hoofdstuk 4 en 5 worden de effecten gerapporteerd op basis van de geanalyseerde gegevens en tot slot beschrijven we in hoofdstuk 6 de conclusies en doen we aanbevelingen voor het vervolg van Nieuwe Perspectieven.

2 Methode

2.1 Doelgroep

De doelgroep van Nieuwe Perspectieven zijn jongeren waarbij de kans bestaat op maatschappelijke uitval. Indicatoren die op die uitval wijzen zijn benoemd in het projectplan als instroomcriteria.

Naar aanleiding van de ervaringen in de praktijk en in overleg met de projectgroep is ervoor gekozen om de instroomcriteria in het projectplan bij te stellen.

De doelgroep moet nu aan de volgende instroomcriteria voldoen:

- Een score van 1, 2 of 3 op het leefgebied criminaliteit. Dit geldt specifiek voor jongens en dus niet voor meisjes.
- Meervoudige manifeste problematiek d.w.z. op minimaal twee leefgebieden een score van 3 of lager hebben en voor jongens moet één van de leefgebieden criminaliteit zijn.

Contra-indicaties

Druggebruik is op zich geen contra-indicatie, tenzij er sprake is van een verslaving waardoor het leven van de jongere alleen in het teken van druggebruik staat. De overige contra-indicaties zijn:

- ernstige psychiatrische problematiek
- illegaliteit
- *geen* voornemen eventuele criminele activiteiten te stoppen

Deze criteria worden niet strikt worden gehanteerd. In paragraaf 3.2 komen we hier nog op terug.

Problemen met specifieke doelgroepen

Jongeren met een laag IQ

Er wordt door diverse partners en door Nieuwe Perspectieven zelf geconstateerd dat er steeds vaker jongeren binnen komen met een laag IQ. Deze doelgroep heeft een specialistisch aanbod nodig. Nieuwe Perspectieven kan deze jongeren maar tot op zekere hoogte begeleiden. Nieuwe Perspectieven wijst deze jongeren vaak af. (zie hoofdstuk 5 en 6). Voor jongeren met een laag IQ heeft de gemeente Amersfoort nog geen aanbod.

Ongemotiveerde jongeren

Nieuwe Perspectieven krijgt steeds meer te maken met ongemotiveerde jongeren. Dat blijkt ook uit het feit dat een flink aantal jongeren na melding niet in begeleiding wordt genomen (zie over aanmelding verder paragraaf 3.2.). Nieuwe Perspectieven is een vrijwillig traject, maar toch komen er jongeren terecht die daar eigenlijk geen zin in hebben. Reden is dat zij na advies zichzelf toch melden en hulpverleners proberen bij gebrek aan een alternatief in Amersfoort een ongemotiveerde jongere bij Nieuwe Perspectieven toch te helpen.

2.2 Methodische aanpak

Doel van Nieuwe Perspectieven: algemeen uitgangspunt

De gemeente Amersfoort heeft zich tot doel gesteld om maatschappelijke uitval van jongeren te voorkomen. Nieuwe Perspectieven is ingezet als een preventieve en systeemgerichte aanpak voor jongeren die het risico lopen om in criminaliteit te vervallen.

Doelen voor de jongeren

Nieuwe Perspectieven heeft duidelijk omschreven doelen waarmee wordt beoordeeld of de aanpak bij een jongere wel of niet geslaagd is. Voor iedere cliënt geldt dat na afloop van de interventie:

- de jongere werk of school of een combinatie van beide heeft
- er een stabiele thuissituatie is gerealiseerd
- er sprake is van een zinvolle vrijetijdsbesteding
- de criminele activiteiten zijn gestopt

Waar nodig wordt ook gewerkt aan verbetering op andere leefgebieden, te weten: financiën, huisvesting, vrienden en gezondheid.

Uitgangspunten contacten met jongeren

De intensieve begeleiding veronderstelt een vertrouwensrelatie tussen de jongere en de begeleider. Uitgangspunten die tijdens de interviews zijn genoemd:

- Een positieve benadering. Vooral de sterke kanten en kwaliteiten worden benadrukt.
- Serieus nemen en consequent zijn. Er wordt goed geluisterd naar de problemen van de jongere. De jongere krijgt opbouwende kritiek, ook als een jongere een minder goede kant van zichzelf laat zien.
- Continuïteit in het contact. Er wordt niet alleen contact opgenomen met de jongeren als er problemen zijn, maar ook om positieve aandacht te geven.

Aanpak

Nieuwe Perspectieven biedt een zeer intensieve, kortdurende vorm van begeleiding, die zeer praktisch van aard is. De gemiddelde duur van de interventie is ongeveer 10 à 12 weken, maar door de beperkte caseload van de medewerkers (niet meer dan 4 cliënten in de actieve fase), heeft de werker per cliënt ongeveer 80 uur ter beschikking, waardoor vrijwel dagelijkse face to face contacten mogelijk zijn.

In de eerste fase van de begeleiding vindt een uitgebreide verkenning plaats van de sociale omgeving. De werker voert daartoe, waar mogelijk samen met de jongere, gesprekken met ouders en andere familieleden, met (vroegere) onderwijsgeevenden, met de vriendenkring en alle andere relevante personen in de omgeving van de jongere.

De gesprekken vinden zoveel mogelijk plaats in de eigen leefomgeving van de jongere; thuis, in de coffeeshop, het jongerencentrum of een sportveld.

Zo maakt de begeleider samen met de jongere een overzicht van diens sociale situatie. Daarbij worden ook alle voor de jongere belangrijke relaties in kaart gebracht.

Dit uitgebreide onderzoek, dat in ongeveer 4 weken tot stand komt, vormt de basis voor de keuzes die worden gemaakt voor acties op alle terreinen waarop verbetering noodzakelijk is. Dit wordt vastgelegd in een individueel

plan van aanpak.

Tijdens die periode wordt ook inzicht verkregen in het persoonlijk netwerk van de jongere. Personen uit dit netwerk die een bijdrage kunnen leveren aan een positieve ontwikkeling van de jongere worden gevraagd om als VIP op te treden. Aan het eind van de actieve interventie worden met deze personen afspraken gemaakt over de ondersteuning van de jongere op lange termijn.

In de eerste fase worden soms al praktische zaken aangepakt als bijvoorbeeld het in kaart brengen van schulden of het regelen van een ziektekostenverzekering. Keuzes voor minder overzichtelijke vraagstukken worden pas gemaakt als de gehele sociale situatie in kaart gebracht is. Pas op basis van alle verkregen informatie kunnen verantwoorde keuzes worden gemaakt voor de toekomst.

In de tweede fase wordt dan voornamelijk gericht gewerkt aan trajecten richting onderwijs en/of arbeid, aan het bereiken van stabiliteit in de thuissituatie en aan het vinden van een andere vrijetijdsbesteding dan de straat.

Na afronding van de intensieve fase werd de cliënt volgens de oorspronkelijke aanpak nog zes maanden gevolgd, waarbij in samenspraak met de desbetreffende VIP nog enige ondersteuning werd geboden.

Sinds januari 2006 duurt de nazorg niet langer dan drie maanden, waarbij het de bedoeling is om bij aanvang een gesprek te hebben met de jongere en de VIP, en aan het einde van de drie maanden een laatste afrondend gesprek.

De medewerkers van Nieuwe Perspectieven zijn erg tevreden over het verkorten van de nazorg. Voor zowel de jongere als de begeleider is deze periode veel overzichtelijker. Het bleek dat een aantal jongeren na het afronden van het intensieve traject van 3 maanden uit beeld verdwenen. Ze verhuizen, geven nieuw adres en telefoonnummer niet door. Na een periode van zes maanden zoals aanvankelijk het geval was bij de nazorg, kostte het soms veel moeite om een jongere te traceren, en was het voor de jongere zelf ook te lang geleden. Volgens de VIP's die wij hebben gesproken is er in de korte nazorgperiode echter ook geen sprake van een afrondend gesprek. Bij de samenwerkingspartners is er slecht zicht op de nazorgperiode en er wordt door de samenwerkingspartners dan ook geen oordeel over gegeven.

Deskundigheidsbevordering

Voorafgaand aan de start van Nieuwe Perspectieven zijn de begeleiders getraind door Adviesbureau van Montfoort. Daarna is er het eerste jaar iedere week een trainingssessie geweest. Gedurende de looptijd van Nieuwe Perspectieven zijn begeleiders ook specifiek getraind naar aanleiding van een aantal geconstateerde knelpunten. Zo is er extra aandacht besteed aan het omgaan met ouders van jongeren, het vinden van VIP's (netwerkinzicht) en jongeren die als 'zwaardere' doelgroep worden aangemerkt.

Beoordeling van de methodiek

Over de methodiek en opzet van Nieuwe Perspectieven lopen de meningen van de diverse samenwerkingspartners uiteen. In 2007 zijn de partners niet positiever of negatiever geworden over Nieuwe Perspectieven. De intensiteit waarmee een jongere wordt begeleid, zien de partners als een belangrijke verrijking van het hulpaanbod, of sterker: er is nooit een dergelijk aanbod geweest.

Ook de praktische insteek van de hulp is een aspect van de methode waar de meeste partners positief over zijn, maar is tegelijkertijd een zwak punt van Nieuwe Perspectieven. Er worden vraagtekens gezet bij deze praktische vorm van hulpverlening. Een aantal partners vraagt zich af of 3 maanden praktische hulpverlening daadwerkelijk effect heeft op het gedrag van een jongere. Er wordt gepleit voor een meer flexibele hantering van de duur van de periode afhankelijk van de problematiek van de jongere. Hetzelfde wordt door meerdere partners geopperd voor de duur van de nazorgperiode. Het is niet bij iedereen duidelijk wat de doelstelling van Nieuwe Perspectieven is. Na 3 maanden zijn niet alle problemen opgelost, maar heeft de jongere zijn leven wat meer op de rails en kan daarna de begeleiding eventueel worden overgedragen aan reguliere instanties. Belangrijke doelstelling is dat in de Nieuwe Perspectieven periode een voor de jongere ondersteunend sociaal netwerk is gecreëerd.

De criteria voor instroom vormen het grootste discussiepunt onder de partners. Het criterium van een score op het leefgebied van criminaliteit¹ wordt als een hoge drempel voor verwijzing gezien. Ook jongens zonder antecedenten die op andere leefgebieden problemen hebben, kunnen baat hebben bij Nieuwe Perspectieven. De leeftijd (eerder beginnen met Nieuwe Perspectieven of niet), multiprobleemjongeren (wel of niet toelaten), ongemotiveerde jongeren (wel of niet een vorm van dwang of drang verplichten tot Nieuwe Perspectieven, jongeren met een laag IQ (wel of niet geschikt voor Nieuwe Perspectieven) zijn andere discussiepunten met betrekking tot de instroomcriteria.

Een aantal partners geeft aan dat het goed zou zijn direct bij het starten van het traject een aanbod te doen voor de ouders van de jongeren. De kans op een gunstig effect van Nieuwe Perspectieven is groter als ouders ook worden begeleid. Andere partners geven aan dat deze insteek niet realistisch is omdat de jongeren juist moeilijk benaderbare ouders hebben en pedagogisch onmachtig zijn. Het gaat hierbij meestal om multiprobleemgezinnen. De begeleiding van de ouders moet in deze gevallen in ieder geval in aansluiting op en in afstemming met Nieuwe Perspectieven uitgevoerd worden en niet *door* Nieuwe Perspectieven.

Doorverwijzing

Organisaties die tot het netwerk van Nieuwe Perspectieven behoren en op een of andere manier betrokken zijn bij een of meer leefgebieden van de doelgroep kunnen doorverwijzen naar Nieuwe Perspectieven. Belangrijke doorverwijzers zijn politie, scholen en jeugdreclassering. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op de bevindingen met betrekking tot de doorverwijzing en de samenwerking met de diverse partners.

VIP's

De VIP's hebben een belangrijke rol tijdens de nazorgperiode. Voor de jongere betekent de VIP een (nieuwe) vertrouwenspersoon die op de hoogte is van de doelen van het individuele plan van de jongere binnen Nieuwe Perspectieven. De VIP kan na de intensieve begeleiding de jongere blijven volgen en de jongere kan bij de VIP terecht als hij/zij ergens tegenaan loopt. Voor deze evaluatie hebben wij met slechts twee VIP's kunnen spreken.

Noot 1 Het criterium van 'minimaal 2 politiecontacten' is om deze reden door Nieuwe Perspectieven gewijzigd in een score van 1,2 of 3 op het leefgebied criminaliteit.

Deze VIP's geven aan hun rol onduidelijk te vinden en daarin niet goed zijn te voorgelicht door Nieuwe Perspectieven. Ook was geen sprake van structuur in de nazorgperiode. Het is onduidelijk of er daadwerkelijk afrondingsgesprekken hebben plaatsgevonden.

3 Samenwerking en organisatie

3.1 Inleiding

Vanaf de start van Nieuwe Perspectieven is tweemaal een procesevaluatie uitgevoerd. Bij deze evaluaties is specifiek aandacht besteed aan de samenwerking tussen diverse partners, de wijze waarop Nieuwe Perspectieven het netwerk heeft ontwikkeld en de wijze waarop Nieuwe Perspectieven is georganiseerd. Tijdens de eindevaluatie zijn wederom deze aspecten meegenomen tijdens de interviews. Hoofdstuk 3 beschrijft de bevindingen met betrekking tot samenwerking, netwerkontwikkeling en organisatie.

3.2 Samenwerking rond aanmelding

De belangrijkste melders zijn de politie, de scholen en jeugdreclassering. Andere aanmelders zijn leerplicht, het Veiligheidshuis (VHU), bureau Jeugdzorg (beschermingspoot en de vrijwillige hulpverlening), jongerenwerk, maatschappelijk werk, SOVEE trajectbureau en Jong Centraal. Aanmeldingen van leerplicht komen in het tweede jaar minder vaak voor. Scholen verwijzen het meest door, zij zijn ook de eerste 'afvangers'. Leerplicht adviseert de scholen om leerlingen aan te melden bij Nieuwe Perspectieven. Ook het VHU meldt minder aan, hier is de politie een eerdere verwijzer. Vanaf de start van Nieuwe perspectieven is er hard gewerkt aan het uitbreiden en het verstevigen van het netwerk. Nieuwe perspectieven is een bekend begrip in Amersfoort en de organisaties die te maken hebben met de doelgroep weten welke jongeren ze kunnen aanmelden en wat de methode van Nieuwe Perspectieven inhoudt.

Nieuwe partners worden door de coördinator van Nieuwe Perspectieven uitgebreid voorgelicht over de werkwijze van Nieuwe Perspectieven. Door de coördinator wordt deze positieve ontwikkeling van het netwerk bevestigd. Dit blijkt ook uit het feit dat er meer en beter wordt aangemeld. Deze constatering lijkt haaks te staan op het feit dat een flink aantal jongeren niet in begeleiding wordt genomen. Dit heeft echter een andere reden. Jongeren die niet in begeleiding worden genomen zijn voornamelijk jongeren die zelf niet willen; jongeren die niet voldoen aan criteria komen in 2007 minder voor dan in 2006. Volgens de coördinator en de partners is weliswaar iedereen goed op de hoogte van de instroomcriteria maar wordt door de partners toch vaak geprobeerd om een jongere die niet voldoet aan de criteria onder te brengen bij Nieuwe Perspectieven. Vaak omdat er geen alternatief traject is voor de jongere, of omdat de jongere al zoveel hulpverlening heeft gehad dat Nieuwe Perspectieven als laatste redmiddel wordt gezien. Bovendien vinden aanmelders het prettig dat een jongere snel wordt geholpen, dat er geen indicatie nodig is en dat het in traject nemen van een jongere zonder al te veel bureaucratie tot stand komt.

3.3 Samenwerking rond begeleiding en doorverwijzing

Samenwerking in het netwerk van Nieuwe Perspectieven

Over het algemeen zijn de partners en de medewerkers tevreden over de samenwerking tijdens de begeleiding.

De partners vinden het prettig dat Nieuwe Perspectieven goed bereikbaar is en dat er praktisch en snel knelpunten worden aangepakt. De lijnen zijn kort. Omgekeerd is Nieuwe Perspectieven ook tevreden over de samenwerking met de partners. Er zijn echter niet alleen positieve geluiden.

Voor wat betreft de samenwerking zijn er drie belangrijke knelpunten die in de loop van de jaren ook nauwelijks verbeterd zijn:

- 1 De eerste is de moeizame samenwerking met Bureau Jeugdzorg. Het gaat dan vooral om de contacten met de 'beschermingspoot'. Contacten met gezinsvoogden zijn moeilijk tot stand te brengen en er wordt slecht gereageerd op e-mail en telefoontjes vanuit Nieuwe Perspectieven.
- 2 Ten tweede ligt de coördinatie van hulpverlening niet altijd bij de partij die verantwoordelijk is voor de jongere. Soms werpt Nieuwe Perspectieven zich op om de hele coördinatie op zich te nemen terwijl die eigenlijk bijvoorbeeld bij de gezinsvoogdij zou moeten liggen.
- 3 En ten derde zijn niet alle samenwerkingspartners tevreden over de terugkoppeling door Nieuwe Perspectieven gedurende de begeleiding van een jongere. De leerplichtambtenaar zou van Nieuwe Perspectieven graag teruggekoppeld krijgen dat zij een leerling in begeleiding heeft. Recent zijn hier weer nieuwe afspraken over gemaakt. Aanmelders willen graag een bericht of de aangemelde jongere in begeleiding is, de begeleiding is afgerond of de jongere nog nazorg krijgt. Zij weten dan of ze zelf weer beter een oogje in het zeil moeten houden.

Doorverwijzing

Er wordt geconstateerd dat er steeds vaker jongeren bij Nieuwe Perspectieven terecht komen die opgroeien in een multiprobleemgezin. Deze jongeren hebben op meer dan twee leefgebieden problemen en de gezinnen waar de jongeren uit komen hebben vaak al een hele geschiedenis van hulpverlening achter de rug.

Dit heeft consequenties voor Nieuwe Perspectieven. Het begeleiderteam kan niet altijd goed doorverwijzen naar zwaardere hulpverlening. Het niet kunnen doorverwijzen heeft vooral te maken met het gebrek aan aanbod of met wachtlijsten, terwijl directe hulp noodzakelijk is. Bovendien is voor vervolghulp indicering nodig en die indicering is vaak niet binnen de termijn van de begeleiding van Nieuwe Perspectieven gerealiseerd.

Het gebrek aan aanbod geldt ook voor de 18+ groep. Deze jongeren hebben behoefte aan trajecten zoals kamertraining en begeleid wonen.

3.4 Organisatie

Over de organisatie van Nieuwe Perspectieven wordt door de coördinator en de medewerkers positief geoordeeld. Het team van vier begeleiders en de coördinator draait goed. Door de coördinator wordt wel aangegeven dat er begin vorig jaar enige onzekerheid was over het voortbestaan van Nieuwe Perspectieven waardoor er wat onrust was binnen het team. Verder wordt opgemerkt dat de baan van begeleider geen baan is die mensen jaren blijven doen. Er moet dus tijdig worden uitgekeken naar vervanging.

4 Instroom

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de instroom van jongeren bij Nieuwe Perspectieven in de periode 15-8-2005 tot 1-10-2007 beschreven. Eerst worden de aanmeldingen beschreven en vervolgens wordt ingegaan op de jongeren die in begeleiding zijn genomen.

4.2 Aanmeldingen

Sinds de start van Nieuwe Perspectieven in augustus 2005 zijn er 166 jongeren bij Nieuwe Perspectieven aangemeld, waarvan er 110 in begeleiding zijn genomen op de peildatum 1 oktober 2007 (tabel 1). Tussen 15 augustus 2005 en 15 augustus 2006 zijn 81 jongeren aangemeld, 56 daarvan zijn in begeleiding genomen². Tussen 15 augustus 2006 en 1 oktober 2007 zijn 85 jongeren aangemeld en tot 1 oktober 2007 zijn 54 van hen in begeleiding genomen³. Per 1 oktober zijn er 5 jongeren aangemeld, bij wie het nog niet duidelijk is of ze in begeleiding worden genomen of bij wie het begeleidingstraject nog niet is gestart.

Tabel 4.1 Aangemelde en in behandeling genomen jongeren tussen 15 augustus 2005 en 1 oktober 2007⁴

	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 01-10-07		totale periode	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Aangemelde jongeren	81	100	85	100	166	100
Niet in begeleiding genomen jongeren	25	31	26	30	51	31
In begeleiding genomen jongeren	56	69	54	64	110	66
Nog niet in begeleiding genomen	nvt	nvt	5	6	5	3

Van de 51 jongeren die niet in begeleiding zijn genomen, is dit in bijna de helft van de gevallen omdat de jongere niet wil (tabel 2). Deze groep is vooral in het laatste jaar naar verhouding toegenomen. Het aantal jongeren dat niet wordt toegelaten tot het project in verband met contra-indicaties komt in het tweede jaar nauwelijks voor.

In het eerste jaar is van 7 jongeren geregistreerd dat ze niet aan de criteria van Nieuwe Perspectieven voldoen, in het tweede jaar een. Zij hadden niet op meerdere leefgebieden problemen of er was geen sprake van politiecontacten. In het tweede jaar zijn ook meerdere jongeren niet in begeleiding genomen vanwege een te laag IQ. De categorie anders omvat bijvoorbeeld

Noot 2 Drie jongeren zijn niet in het jaar van aanmelding in begeleiding genomen maar na 15 augustus 2006.

Noot 3 Voor de leesbaarheid noemen we de periode 15 augustus 2005 tot 15 augustus 2006 het eerste jaar en de periode 15 augustus 2006 tot 1 oktober 2007 het tweede jaar.

Noot 4 De cijfers in deze tabel verschillen van de cijfers uit eerdere rapportages. Het registratiesysteem is een werkbestand waarin gegevens gedurende de trajecten worden aangepast. De registratie is in de loop van het project ook aangepast. Waar eerst de datum van de vooraanmelding werd geregistreerd, is later overgegaan op de daadwerkelijke aanmelding.

jongeren die verhuisd zijn of niet in Amersfoort wonen.

Tabel 4.2 Redenen waarom jongeren niet in begeleiding zijn genomen

	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 01-10-07		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
verwijzing	7	28	6	23	13	25
contra-indicaties	2	8	2	8	4	8
jongere voldoet niet aan criteria NP	7	28	1	4	8	16
jongere wil niet anders	8	32	13	50	21	41
	1	4	4	15	5	10
totaal	25	98	26	100	51	100

Vanwege afrondingsverschillen tellen de percentages niet altijd op tot 100.

Aanmelders

Veruit de meeste aanmeldingen zijn afkomstig van Bureau Jeugdzorg (45). In het tweede jaar is het aantal aanmeldingen iets terug gelopen. Dit komt vooral doordat het aantal aanmeldingen van de jeugdbescherming in dat jaar meer dan gehalveerd is. Ook het aantal aanvragen vanuit de jeugdhulpverlening is licht afgenomen. Daarentegen is het aantal aanmeldingen vanuit jeugdreclassering verdubbeld. Er zijn buiten Nieuwe Perspectieven en MST/De Waag geen of weinig trajecten beschikbaar voor de jongeren in deze doelgroep.

De tweede grote groep aanmeldingen is afkomstig van leerplicht- en RMC-trajectbegeleiding. Opvallend daarbij is dat de afdeling leerplicht van de gemeente Amersfoort het eerste jaar tien aanmeldingen heeft gedaan en het tweede jaar twee. In de evaluatie uit 2006 is aangegeven dat bij de meldingen vanuit leerplicht jongeren vaak onvoldoende gemotiveerd zijn om een intensief traject zoals Nieuwe Perspectieven in te gaan. In het tweede jaar heeft leerplicht in het interview aangegeven dat zij jongeren en ouders in overleg met school vaak wijzen op Nieuwe Perspectieven. De aanmelding gebeurt dan door school of de ouders. Het aantal aanmeldingen vanuit SO-VEE is in het tweede jaar verdubbeld. Dit komt vooral door aanmelding vanuit de Werkgroep Uitbreiding Leerlingenbegeleiding.

Een derde grote groep zijn de aanmeldingen van particulieren en jongeren zelf. Het aantal aanmeldingen door particulieren is in het tweede jaar iets hoger dan in het eerste jaar. Dit zijn meestal ouders of familieleden. De meeste van de aanmeldingen door particulieren en de jongeren zelf gebeuren op aanwijzing van een professional.

Tabel 4.3 geeft een overzicht van de aanmeldingen.

Tabel 4.3 Aantal aangemelde jongeren en niet in begeleiding genomen jongeren naar aanmelder

aanmelder	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 01-10-07			totaal		
	aangemeld	niet in begeleiding genomen	aangemeld	niet in begeleiding genomen	nog niet begeleiding genomen	Aangemeld	niet in begeleiding genomen	nog niet begeleiding genomen
Bureau jeugdzorg	26	5	20	8	2	46	13	2
• Jeugdbescherming	11	2	5	2		16	4	
• Jeugdhulpverlening	7	1	5	1	1	12	2	1
• Jeugdreclassering	5	1	10	5	1	15	6	1
• William Schrikker	1	0	0	0		1	0	
• Onbekend	2	1	0	0		2	1	
Particulier (ouder, vriend, familielid)	8	3	13	3		21	6	
Jongere (zelfmelder)	8	5	8	3		16	8	
Onderwijs	7	1	8	3		15	4	
• De Boogschutter	4	0	0	0		4	0	
• Meridiaan College	1	0	1	1		2	1	
• ROC Midden-Nederland	2	1	2	1		4	2	
• De Windroos	0	0	1	0		1	0	
• Meerwegen Scholengroep	0	0	1	0		1	0	
• Mulock Houwer locatie 2000	0	0	3	1		3	1	
Leerplicht en RMC	14	6	14	4		28	10	
• Gemeente Amersfoort leerplicht	9	4	3	1		12	5	
• Gemeente Leusden leerplicht	1	1	0	0		1	1	
• Sovee	4	1	11	3		15	4	
Politie en justitie	5	2	11	2	3	16	4	3
• Politie	2	1	4	2		6	3	
• Bureau Halt	1	1	1	0		2	1	
• Raad voor de kindbescherming	1	0	5	0	3	6	0	3
• Reclassering Leger des Heils	1	0	0	0		1	0	
• Veiligheidshuis	0	0	1	0		1	0	
Welzijn	0	0	4	2		4	2	
• SWA	0	0	4	2		4	2	
Psychosociale hulp	6	2	3	0		9	2	
• Stichting Vindicta	1	0	0	0		1	0	
• Riagg	0	0	1	0		1	0	
• NP Groningen	0	0	1	0		1	0	
• Amant	3	1	0	0		3	1	
• Nidos	1	0	0	0		1	0	
• Sinai Centrum	1	1	0	0		1	1	
• Centrum Maliebaan Utrecht	0	0	1	0		1	0	
Werk/CWI	5	0	2	1		7	1	
• Banenplan	2	0	0	0		2	0	
• CWI	3	0	2	1		5	1	
Overig	2	1	2	0		4	1	
• GGD	2	1	2	0		4	1	
Totaal	81	25	85	26	5	166	51	5

Kijken we nu naar de jongeren die niet in begeleiding zijn genomen, dan valt op dat bij zelfmelders de helft van de jongeren niet in begeleiding zijn genomen. De helft van deze jongeren is verwezen naar andere vormen van hulpverlening.

Bij verwijzingen vanuit de afdeling leerplicht van de gemeente is een derde van de aanmelders niet in begeleiding genomen en bij verwijzingen vanuit bureau jeugdzorg is dat ongeveer een kwart. Bij meer dan de helft van de jongeren die niet in begeleiding zijn genomen, is de reden dan ze zelf niet willen.

4.3 In begeleiding genomen jongeren

4.3.1 Beoogde doelgroep

In het projectplan is de beoogde doelgroep van Nieuwe Perspectieven Amersfoort beschreven als jongeren waarbij:

- sprake is van meer dan twee contacten met politie (met uitzondering van meisjes)
- sprake is van schooluitval of een duidelijke dreiging daarvan
- sprake is van meervoudige problematiek

Later is dit bijgesteld tot jongeren waarbij:

- sprake is van meer dan twee contacten met politie (met uitzondering van meisjes)
- sprake is van meervoudige problematiek

De doelgroep op basis van de bijgestelde criteria zijn jongeren die:

- een score van 1 tot en met 3 hebben op het leefgebied criminaliteit (met uitzondering van meisjes);
- op twee of meer leefgebieden een score hebben van 1 tot en met 3 (bij jongens moet een van die leefgebieden criminaliteit zijn).

In tabel 4.4 is weergegeven in welke mate de jongens en meisjes die in begeleiding genomen zijn aan de bovenstaande criteria voldoen.

Tabel 4.4 Aantal jongeren naar criteria doelgroep

Criteria	Jongens (n=65)			Meisjes (n=45)			Totaal (n=110)		
	wel	niet	nog niet bekend	wel	niet	nog niet bekend	wel	niet	nog niet bekend
Criminaliteit	58	4	3	11	32	2	69	36	5
Meervoudige problematiek	61		4	44		1	105		5
Alle criteria doelgroep	57	4	4	44		1	101	4	5

Van sommige in begeleiding genomen jongeren zijn startcores leefgebieden nog niet bekend. Voor meisjes geldt dat ze bij niet moeten voldoen aan het criterium zeer ernstige tot matige problemen op het leefgebied criminaliteit d.w.z. dat alle meisjes die voldoen aan het criterium meervoudige problematiek ook voldoen aan de criteria voor de doelgroep.

Aan de bijgestelde criteria voldoen bijna alle jongeren. Van 5 jongeren is nog niet bekend of zij voldoen aan de criteria. Van de overige 105 jongeren voldoen 93% van de jongens aan de criteria meervoudige problematiek en matig tot zeer ernstige problemen op het leefgebied criminaliteit en alle meisjes aan het criterium meervoudige problematiek. 7% van de jongens voldoet niet aan het criterium matig tot zeer ernstige problematiek op het leefgebied criminaliteit. Zij hebben echter wel op twee of meer andere leefgebieden matig tot zeer ernstige problemen.

4.3.2 Start van de trajecten

De tijd tussen aanmelding en start van de begeleiding ligt gemiddeld op bijna 21 dagen. In deze 3 weken komt het contact tussen Nieuwe Perspectieven en de jongere tot stand, vindt een kennismakingsgesprek met jongere en eventueel ouders plaats én wordt de aanmelding in het team besproken. Na het kennismakingsgesprek hebben Nieuwe Perspectieven en de jongere 24 uur bedenktijd.

In tabel 4.5 wordt aangegeven hoeveel weken verstrijken tussen aanmelding en start van begeleiding.

Tabel 4.5 Aantal weken tussen aanmelding en start van de begeleiding⁵

geslacht	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 1-10-07		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2 weken of minder	26	49	25	44	51	46
2 tot 3 weken	7	13	18	32	25	23
meer dan 3 weken	20	38	14	25	34	31
totaal	53	100	57	101	110	100

Wegens afrondingsverschillen tellen niet alle percentages op tot 100.

Meer dan tweederde van de trajecten start binnen drie weken na aanmeldingen en de helft binnen twee weken na aanmelding. In het tweede jaar zijn er naar verhouding minder trajecten waarbij er meer dan 3 weken zit tussen de aanmelding en de start van het traject. In beide jaren is er een beperkt (10-15%) aantal trajecten waar de begeleiding pas na 40 dagen start.

Er zijn drie redenen voor het feit dat sommige trajecten traag van start gaan. In de eerste plaats kost het soms veel tijd om tot een afspraak voor een kennismakingsgesprek te komen, bijvoorbeeld omdat ouders erbij aanwezig willen zijn.

In de tweede plaats gaat het soms om een 'vooraanmelding' – een instantie belt vast de aanmelding door en die wordt geregistreerd - maar voordat de jongere daadwerkelijk wordt doorgestuurd gaat er een aantal dagen of zelfs weken voorbij. In de loop van het project is de registratie hierop aangepast. De datum van vooraanmelding wordt niet meer geregistreerd maar de 'daadwerkelijke' aanmeldingsdatum.

Een derde oorzaak betreft aanmelding voor de zomervakantie die pas na de zomervakantie worden opgepakt. De vakanties van jongeren en/of interventiewerkers zijn een voor de hand liggende reden. Ook is het praktisch om de begeleiding te laten starten als het schooljaar begint.

Er zijn geen verschillen gevonden tussen het eerste en tweede jaar in de gemiddelde tijd tussen kennismakingsgesprek en start van de begeleiding. Nadat het kennismakingsgesprek heeft plaatsgevonden, wordt gemiddeld na 13 dagen met de begeleiding gestart. De helft start al een week na het kennismakingsgesprek. Ook hier zien we uitschieters, zelfs één van 96 dagen.

Noot 5 Het gaat hierbij om het aantal begeleidingstrajecten dat in dit jaar gestart is en niet om het aantal jeugdigen dat aangemeld is in dit jaar.

4.3.3 Samenstelling groep in begeleiding

Van de 110 jongeren die bij Nieuwe Perspectieven in begeleiding zijn gekomen is 59% jongen (zie tabel 4.6). Sinds de vorige evaluatie zijn er naar verhouding minder meisjes in begeleiding gekomen. De coördinator van Nieuwe Perspectieven kon hier geen verklaring voor geven.

Tabel 4.6 Aantal in begeleiding genomen jongeren naar geslacht

geslacht	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 1-10-07		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
jongens	26	49	39	68	65	59
meisjes	27	51	18	32	45	41
totaal	53	100	57	100	110	100

De gemiddelde leeftijd van de jongeren die in begeleiding zijn genomen is 16,6 jaar. In het laatste jaar zijn meer jongeren van 18 jaar en ouder in begeleiding genomen en minder jongeren van 17 jaar dan in het eerste jaar van het project. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Tabel 4.7 Aantal in begeleiding genomen jongeren naar leeftijd

leeftijd	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 1-10-07		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
12	0	0	3	5	3	3
13	4	8	2	3	6	6
14	4	8	4	7	8	7
15	8	15	8	14	16	15
16	10	19	10	18	20	18
17	14	26	9	17	23	21
18	5	9	9	16	14	13
19	4	8	2	3	6	6
20	3	6	6	11	9	8
21	1	2	2	4	3	3
22	0	0	1	2	1	1
23	0	0	1	2	1	1
som	53	100	57	102	110	102
gemiddelde	16,5	n.v.t.	16,8	n.v.t.	16,6	n.v.t.

Vanwege afrondingsverschillen tellen niet alle percentages op tot 100.

De jongeren wonen verspreid over heel Amersfoort. Uit de wijken Liendert en Zielhorst zijn de meeste jongeren opgenomen. De wijk Liendert is een van de vier prioriteitswijken van de gemeente Amersfoort. In deze wijk lag het aantal geweldsdelicten in 2005 boven het stedelijk gemiddelde en waren er meerdere hinderlijke jeugdgroepen⁶. Zielhorst is een vrij nieuwe wijk met een stijgend aantal tieners. In 2005 had deze wijk al het hoogste aandeel tieners van Amersfoort. Er wordt een toename van overlast en onveiligheid vastgesteld die samen lijkt te hangen met de groei van het aantal tieners in de wijk. Overlast van (groepen) jongeren staat dan ook in 2005 in de top drie van problemen die volgens wijkbewoners aangepakt moeten worden.

De etniciteit van de jongeren die in begeleiding zijn (geweest) bij Nieuwe Perspectieven is divers. 42% van de jongeren heeft de Nederlandse etniciteit, 9% van de jongeren heeft de Arubaanse of Antilliaanse etniciteit, 18% de Marokkaanse etniciteit en 10% de Turkse etniciteit. Daarbij gaat het ove-

Noot 6 Deze gegevens zijn ontleend aan Van den Burgwal B. (2006). Staat van de stad. Monitor Leefbaarheid en Veiligheid 2005. Amersfoort: Onderzoek en Statistiek gemeente Amersfoort.

rigens in veel gevallen om tweede of derde generatie. Nieuwe Perspectieven slaagt erin om allochtone groepen te bereiken.

In het tweede jaar zijn naar verhouding meer Nederlandse jongeren en jongeren met een Marokkaanse achtergrond in begeleiding genomen dan in het eerste jaar. Er zijn naar verhouding minder jongeren met een niet-Nederlandse Westerse achtergrond in begeleiding genomen; tabel 4.8 geeft een overzicht.

Tabel 4.8 Aantal in begeleiding genomen jongeren naar etniciteit

eticiteit	15-08-05 tot 15-08-06		15-08-06 tot 1-10-07		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Nederland	19	36	27	47	46	42
Nederlandse Antillen	4	8	3	5	7	6
Aruba	3	6	0	0	3	3
Suriname	1	2	2	4	3	3
Marokko	7	13	13	23	20	18
Turkije	6	11	5	9	11	10
Anders westers	7	13	2	4	9	8
Anders niet westers	6	11	5	9	11	10
totaal	53	100	57	100	110	100

Vanwege afrondingsverschillen tellen niet alle percentages op tot 100.

In het rapport 'Verdachten in kaart' van de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amersfoort uit 2004 is een analyse gemaakt van jeugdige verdachten in Amersfoort. Daaruit blijkt dat van alle jeugdige verdachten in Amersfoort (tot 19 jaar) 48% de Nederlandse etniciteit heeft, 12% de Marokkaanse etniciteit, 6% de Turkse etniciteit en 5% de Antilliaanse/Arubaanse etniciteit. Op basis daarvan kan geconstateerd worden dat de groep Nederlandse jongeren *met antecedenten*⁷ binnen Nieuwe Perspectieven iets ondervertegenwoordigd is, terwijl de groepen Marokkaanse en Arubaanse/Antilliaanse en Turkse jongeren *met antecedenten* oververtegenwoordigd zijn. Een sluitende verklaring hiervoor is niet te geven: het is mogelijk dat jongeren uit deze etnische groepen met een meer complexe problematiek kampen, of dat jongeren uit deze groepen simpelweg sneller verwezen worden naar Nieuwe Perspectieven omdat er geen ander passend aanbod is. Een andere mogelijkheid is dat Nieuwe Perspectieven deze groep goed kan bereiken door de samenstelling van het team.

4.3.4 Problemen bij aanvang van de begeleiding

Bij aanvang van de begeleiding door Nieuwe Perspectieven hebben de jongeren gemiddeld op 5 leefgebieden problemen, met uitschieters naar alle 8 leefgebieden⁸.

De meest voorkomende problemen liggen op het gebied van gezin⁹ en school: 75% of meer van de jongeren hebben hier bij aanvang van de bege-

- Noot 7 Het gaat daarbij nadrukkelijk om jongeren met antecedenten. Binnen deze groep zijn Marokkaanse, Antilliaanse/Arubaanse en Somalische jongeren sterk oververtegenwoordigd in vergelijking met hun aandeel in de totale populatie jongeren in Amersfoort.
- Noot 8 Bij de jongeren die in begeleiding zijn genomen, zijn nog niet alle startscores beken. Analyse van de 97 trajecten die zijn afgerond, laat ook zien dat er gemiddeld op 5 leefgebieden problemen zijn. 60% heeft op vier of meer leefgebieden matige tot zeer ernstige problematiek.
- Noot 9 Nadere analyse door Nieuwe Perspectieven zelf leert dat 55% van de jongeren uit een gebroken gezin komt.

leiding matige tot zeer ernstige problemen mee. Ongeveer de helft heeft op deze gebieden ernstige tot zeer ernstige problemen.

Ook vrije tijd en criminaliteit zijn leefgebieden waarop veel van de jongeren problemen hebben – respectievelijk 70 en 66% van de jongeren hebben hier matige tot zeer ernstige problematiek. De jongeren die in het tweede jaar in begeleiding zijn genomen en mutaties hebben in het BPS, hebben gemiddeld meer mutaties in het registratiesysteem van de politie dan jongeren die in het eerste jaar in begeleiding zijn genomen.

De helft van de jongeren in begeleiding heeft ook matig tot zeer ernstige problemen op het gebied van arbeid en vrienden/relaties. Problemen op dit laatste gebied komen meer voor bij jongeren die in het laatste jaar in begeleiding zijn genomen.

Minst voorkomend zijn problemen op het gebied van gezondheid en huisvesting.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de scores van de jongeren die in begeleiding zijn genomen. Daarbij moet opgemerkt worden dat niet voor alle jongeren een score op alle leefgebieden is ingevuld. Van de jongeren die nog in begeleiding zijn, zijn soms nog niet alle startscores bekend. Ook van jongeren die voortijdig uitstromen kunnen startscores ontbreken. Het vaststellen van de scores vindt namelijk plaats in de loop van het traject.

Tabel 4.9 Startscores van de jongeren op de leefgebieden

Leefgebied	startscore1	startscore 2	startscore 3	startscore 4	startscore 5	totaal
arbeid	31	12	10	10	42	105
criminaliteit	24	22	23	7	29	105
financiën	19	12	15	11	49	106
gezin/familie	22	36	27	6	14	105
gezondheid	2	7	24	8	63	104
huisvesting	10	12	11	17	56	106
scholing	36	21	23	2	23	105
vrienden/relaties	9	22	27	16	30	104
vrije tijd	19	22	31	12	19	103

Score 1 = zeer ernstige problematiek, score 2 = ernstige problematiek, score 3 = matige problematiek, Score 4 = lichte problematiek, score 5 = geen problematiek

Op basis van de geregistreerde gegevens kan niet worden geconcludeerd dat er jongeren die in het tweede jaar in begeleiding zijn genomen meer en zwaardere problematiek hebben dan in het eerste jaar. Alleen hebben jongeren die het twee jaar zijn ingestroomd iets meer problemen en iets meer mutaties in het BPS bij start van de begeleiding. Het lijkt er op dat er in het tweede jaar meer jongeren die neigen naar harde kern jongeren in begeleiding zijn genomen dan in het eerste jaar. Dit verschil is niet significant.

5 Effecten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten bij uitstroom beschreven. Eerst wordt ingegaan op het aantal afgeronde trajecten, vervolgens wordt de mate van succes van de afgeronde trajecten omschreven en tot slot worden de recidivescores na 1 jaar beschreven.

5.2 Uitstroom

Per 1 oktober 2007 zijn van de 110 die in begeleiding zijn genomen, 13 jongeren nog in begeleiding bij Nieuwe Perspectieven. 17 jongeren zijn vroegtijdig uitgestroomd en 80 jongeren hebben het traject volledig afgerond.

Het uitvalpercentage is 16. In het eerste half jaar zijn 7 jongeren uitgevallen en in het tweede half jaar 5. In het laatste jaar zijn 5 jongeren uitgevallen. Het uitvalpercentage is dus beduidend lager geworden.

Met de gemeente en provincie is afgesproken dat er 70 afgeronde trajecten per jaar worden gerealiseerd. Daarbij geldt een afgebroken traject dat meer dan 20 uur heeft gekost ook als een afgerond traject. Van de 17 afgebroken trajecten hebben er 10 meer dan 20 uur begeleiding gekost. Dit brengt het totaal op 90 afgeronde trajecten (80 volledig afgeronde trajecten en 10 vroegtijdig afgebroken trajecten met meer dan 20 uur begeleiding). In het eerste jaar zijn 40 trajecten en in het tweede jaar 50 trajecten afgerond¹⁰. De afspraak met gemeente en provincie is dus in het eerste en tweede jaar niet gehaald. Het voornemen van 70 trajecten is bij aanvang van Nieuwe Perspectieven bewust ambitieus gesteld.

De belangrijkste redenen voor voortijdige uitstroom zijn detentie, het uit beeld verdwijnen, of dat jongeren niet meer willen. Vijf jongeren zijn uit beeld geraakt: zij zijn verhuisd of het was niet meer mogelijk om contact met hen te krijgen. Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Tabel 5.1 Redenen voortijdige uitstroom

Reden voortijdige uitstroom	Aantal	% van totaal uitstroom
detentie	5	4
jongere uit beeld	5	4
overig	2	2
wil niet meer	4	4
verwijzingen	1	1
Totaal voortijdige uitstroom	17	15

Bij de volledig afgeronde trajecten is de duur van de intensieve fase gemiddeld 102 dagen. Na afronding van de intensieve fase volgt de nazorg. Op vastgestelde momenten wordt door de interventiewerkers contact gezocht

Noot 10 Vanwege het feit dat in het eerste jaar de instroom geleidelijk moet groeien, is in dat jaar het aantal afgeronde trajecten verder bij de afspraak van 70 trajecten achtergebleven dan in het tweede jaar.

met de oud cliënten en hun netwerk om te bekijken hoe het met ze gaat. 20 jongeren hebben geen nazorg gekregen. Sinds januari 2006 is de duur van de nazorgfase teruggebracht van 6 naar 3 maanden en zijn de activiteiten geïntensiveerd: er vinden nu 3 netwerkbijeenkomsten plaats en er wordt de eerste 3 maanden regelmatig contact gezocht met de jongere.

5.3 Succes van de trajecten

Een belangrijke vraag voor de evaluatie is voor hoeveel jongeren het resultaat van de interventie als succesvol kan worden beschouwd en in welke mate. Daarbij is het belangrijk dat de criteria voor succes eenduidig worden gedefinieerd.

Nieuwe Perspectieven beschouwt een traject als succesvol wanneer er vooruitgang is geboekt op één of meer leefgebieden en wanneer bij afsluiting van het traject geen face to face contacten met politie zijn. Twee jongeren hebben bij afronding van het traject volgens het registratiesysteem van Nieuwe Perspectieven politiecontacten en vier jongeren vertonen op geen enkel leefgebied verbetering. Om het percentage succesvol volledig afgeronde trajecten te kunnen vaststellen, moet uitgegaan worden van het aantal jongeren dat Nieuwe Perspectieven inmiddels volledig heeft afgerond. Er zijn inmiddels 97 jongeren die zijn uitgestroomd; daarvan hebben 17 jongeren het project voortijdig beëindigd.

Er zijn dus 80 jongeren die inmiddels Nieuwe Perspectieven volledig hebben doorlopen; 74 (92%) van hen heeft het traject volgens bovenstaande formele criteria succesvol afgerond.¹¹ In het projectplan is aangegeven dat 70% van de trajecten succesvol moeten worden afgerond. Dit percentage is ruimschoots gehaald.

Mate van succes

Om te kunnen differentiëren naar mate van succes is teruggегреpen op de oorspronkelijke criteria uit het projectplan om een indeling te maken naar mate van succes. In het projectplan is aangegeven dat er van een positief resultaat sprake is als de volgende doelen zijn bereikt:

- de jongere heeft werk of school of een combinatie van beiden
- er is een stabiele thuissituatie gerealiseerd
- er is sprake van een zinvolle vrijetijdsbesteding
- de criminele activiteiten zijn gestopt

In de onderstaande analyses is bij de succesvolle trajecten onderscheid gemaakt in de mate van succes.

Noot 11 Wanneer voor het stoppen van criminaliteit het criterium een minimale score van 4 of 5 op het leefgebied criminaliteit wordt gehanteerd bij afronding van de begeleiding, dan zijn 66 (82%) van de trajecten succesvol.

Tabel 5.2 Criteria voor mate van succes

mate van succes	Criteria
volledig succesvol	Minimaal een score van 4 op het leefgebied werk en/of school Minimaal een score van 4 op het leefgebied gezin Minimaal een score van 4 op het leefgebied vrijetijdsbesteding Voor jongens (en voor meisjes met problemen op dit gebied) minimaal een score van 4 op het leefgebied criminaliteit
redelijk succesvol	Minimaal een score van 4 op twee van de drie leefgebieden werk/school, gezin en vrijetijdsbesteding Voor jongens (en voor meisjes met problemen op dit gebied) minimaal een score van 4 op het leefgebied criminaliteit
matig succesvol	Minimaal een score van 4 op en van de drie leefgebieden werk/school, gezin en vrijetijdsbesteding
niet succesvol	Op geen van de vier leefgebieden werk/school, gezin, vrijetijdsbesteding en criminaliteit een score van minimaal 4
afgebroken traject	Jongere is voortijdig uitgestroomd

Van de 80 trajecten die volledig zijn afgesloten, kunnen er – met deze criteria - 73 in meer of mindere mate succesvol worden beschouwd (91%).

- 30 volledig succesvol (37%)
- 21 redelijk succesvol (26%)
- 22 matig succesvol (28%)

5.4 Vooruitgang per leefgebied

Op het leefgebied scholing is de meeste vooruitgang geboekt; bij 74% van de jongeren is sprake van verbetering. Ook op de leefgebieden criminaliteit en arbeid wordt veel verbetering vastgesteld. Bij 71% van de jongeren met problemen is hier een verbetering te zien. De minste verbetering wordt er vastgesteld op de leefgebieden van vrije tijd, vrienden/relaties en huisvesting.

Onderstaande tabel geeft een overzicht.

Tabel 5.3 Verbetering op de leefgebieden waarbij start van de begeleiding matig tot zeer ernstige problemen waren in percentages

leefgebied	gelijk	verbetering	verslechtering
arbeid (n=51)	29	71	0
criminaliteit (n=63)	25	71	3
financiën (n=44)	46	55	0
gezin/familie (n=77)	36	62	1
gezondheid (n=31)	36	65	0
huisvesting (n=29)	45	52	3
scholing (n=73)	26	74	0
vrienden/relaties(n=55)	55	45	0
vrije tijd (n=69)	48	52	0

n= Alle jongeren die een begeleidingstraject hebben afgerond en die bij de start van het traject op het betreffende leefgebied matig tot zeer ernstige problemen hadden.

Wegens afrondingsfouten tellen sommige percentages niet op tot 100.

5.5 Mate van succes en kenmerken jongeren

Bekeken is of en in hoeverre de groep jongeren die een interventie volledig

succesvol heeft afgesloten, verschilt van minder succesvolle of niet succesvolle groepen wat betreft kenmerken van de doelgroep en achtergrondkenmerken. Gezien het kleine aantal jongeren per categorie moeten de resultaten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Geslacht

Bij meisjes is naar verhouding het traject minder vaak voortijdig afgebroken dan bij jongens. Daarentegen hebben naar verhouding meer meisjes het traject niet succesvol afgerond. Er zijn geen achtergrondkenmerken (leeftijd, etniciteit) waarin deze meisjes verschillen van meisjes die het traject wél succesvol hebben doorlopen.

Jongens zijn in verhouding tot meisjes oververtegenwoordigd in de categorie matig succesvol. Bij de helft van deze jongens is het succes matig omdat er bij afronding van het traject nog steeds problemen zijn op het gebied van criminaliteit. Bij de overige jongens in deze categorie is er onvoldoende verbetering opgetreden op vooral het leefgebied school/arbeid en/of gezin.

Tabel 5.4 Mate van succes van afgeronde trajecten naar geslacht

Mate van succes	jongens		meisjes		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Afgebroken	12	21	5	12	17	18
Niet succesvol	2	4	5	12	7	7
Matig succesvol	16	29	6	15	22	23
Redelijk succesvol	8	14	13	32	21	22
Volledig succesvol	18	32	12	29	30	31
Totaal	56	100	41	100	97	100

Etniciteit

Omdat in de interviews werd aangegeven dat Nieuwe Perspectieven voor Marokkaanse jongeren minder succesvol is, is hier in de analyses extra aandacht aan besteed. Dit beeld wordt door de cijfers bevestigd. Verhoudingsgewijs geldt voor de Marokkaanse jongeren dat trajecten vaker voortijdig worden afgebroken en vaker niet of maar matig succesvol zijn dan voor de totale groep jongeren. Uit nadere analyse blijkt dat bij de Marokkaanse jongeren die het traject minder succesvol afronden op een aantal leefgebieden weinig vooruitgang wordt geboekt. Bij de jongens in deze groep gaat het om ernstiger problemen op het gebied van criminaliteit, scholing, vrije tijd en vrienden/relaties en bij de meisjes om ernstiger problemen op het gebied van het gezin, scholing/arbeid en vrije tijd en wordt op die gebieden weinig vooruitgang geboekt. Het gaat hierbij om kleine aantallen, maar het is wel een signaal waar aandacht aan moet worden besteed. Begeleiders van Nieuwe Perspectieven merken op dat het bij meisjes gemakkelijker is om de familie te betrekken. Dit vergroot de kans op succes.

Tabel 5.5 Aantal afgeronde trajecten naar mate van succes en etniciteit

Mate van succes	Nederland	Nederlandse Antillen, Aruba en Suriname	Marokko	Turkije	Anders westers	Anders niet westers	Totaal
Afgebroken	5	1	4	2	2	3	17
Niet succesvol	2	1	2	0	1	1	7
Matig succesvol	7	3	6	2	2	2	22
Redelijk succesvol	11	3	3	1	3	0	21
Volledig succesvol	12	4	4	5	1	4	30
Totaal	37	12	19	10	9	10	97

Problematiek

Succesvol afgeronde trajecten hebben naar verhouding minder problemen bij aanvang op het gebied van criminaliteit, gezin en vrije tijd in vergelijking met voortijdig afgebroken en niet succesvolle trajecten.

5.6 Klantentevredenheid

In aanvulling op de scores is de jongeren na afloop van de begeleiding gevraagd om een korte enquête in te vullen. Gezien het beperkte aantal jongeren dat deze vragenlijst heeft ingevuld (36) is het niet mogelijk hierover een representatief beeld te geven.

5.7 Recidive

Om een indruk te krijgen van de mate waarin jongeren die begeleiding hebben gehad bij Nieuwe Perspectieven recidiveren is door de regiopolitie Utrecht voor alle jongeren opgezocht of zij na start van de begeleiding in het BPS zijn aangemerkt als verdachte bij een delict, wanneer en waarvoor. Recidive betekent in dit geval dus aangemerkt als verdachte in het BPS los van de vraag of de jongere voorafgaand aan Nieuwe Perspectieven als verdachte is aangemerkt.

Niet van alle jongeren is bekend wanneer het begeleidingstraject bij Nieuwe Perspectieven is afgerond. Daarom is de startdatum van het traject als uitgangspunt genomen. De peildatum voor het opzoeken van recidive was 1 oktober 2007. Van alle jongeren die Nieuwe Perspectieven hebben afgerond en voor de jongeren die voortijdig zijn uitgestroomd is opgezocht of zij tussen de startdatum van het begeleidingstraject en 1 oktober 2007 als verdachte zijn aangemerkt in het BPS.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen recidive in verschillende perioden vanaf de start van het traject:

- Tussen 0 en 3 maanden na start (dit komt ongeveer overeen met de periode van intensieve begeleiding).
- Tussen 3 en 6 maanden na start (dit komt ongeveer overeen met de nazorgperiode sinds 1 januari 2006).
- Tussen 6 maanden en 1 jaar na start.
- Tussen 1 jaar en 1,5 jaar na start.
- Tussen 1,5 en 2 jaar na start.

Voor elke periode is gekeken of de jongere in het BPS van de politie als verdachte is aangemerkt. Er is alleen gekeken naar de eerste keer dat de jongere als verdacht is aangemerkt (de zogenaamde eerste recidive) en niet naar herhaalde recidive.

Recidive van de jongeren die Nieuwe Perspectieven hebben afgerond

Het is niet mogelijk om voor alle jongeren de recidive in alle perioden te bepalen, omdat zij niet allemaal alle perioden hebben doorlopen. Daarom worden de recidivescores telkens berekend voor die groep die de betreffende periode vanaf de start van de begeleiding al heeft doorlopen.

De eerste recidive voor jongens is weergegeven in tabel 5.6, voor meisjes in tabel 5.7 en voor de totale groep in tabel 5.8.

Tabel 5.6 Eerste recidive van jongens naar periode sinds de start van Nieuwe Perspectieven

	Totaal recidive	0-3 maanden	3-6 maanden	6 maanden-1 jaar	1 -1,5 jaar	1,5-2 jaar
Aantal jongens dat recidiveert	28	12	10	5	0	1
Totaal aantal jongens in de betreffende periode	44	44	37	24	13	3
Percentage dat recidiveert	64%	27%	27%	21%	0%	33%

Tabel 5.7 Eerste recidive van meisjes naar periode sinds de start van Nieuwe Perspectieven

	Totaal recidive	0-3 maanden	3-6 maanden	6 maanden-1 jaar	1 -1,5 jaar	1,5-2 jaar
Aantal meisjes dat recidiveert	13	4	4	4	1	0
Totaal aantal meisjes in de betreffende periode	36	36	34	27	14	4
Percentage dat recidiveert	36%	11%	12%	15%	7%	0%

Tabel 5.8 Eerste recidive van de jongeren sinds de start van Nieuwe Perspectieven

	Totaal recidive	0-3 maanden	3-6 maanden	6 maanden-1 jaar	1 -1,5 jaar	1,5-2 jaar
Aantal jongeren dat recidiveert	41	16	14	9	1	1
Totaal aantal jongeren in de betreffende periode	80	80	71	51	27	7
Percentage dat recidiveert	51%	20%	20%	17%	4%	14%

Van de jongeren die Nieuwe Perspectieven hebben afgerond komt 49% niet voor als verdachte in het BPS. Van de jongens recidiveert ruim een derde niet en van de meisjes bijna tweederde.

De meeste jongens die recidiveren, doen dit de eerste keer in de intensieve fase en tussen de 3 en 6 maanden na start van Nieuwe Perspectieven. Bij de meisjes is de eerste recidive meer verdeeld over de perioden tot een jaar na start van de begeleiding.

Opvallend is dat politiecontacten tijdens de begeleiding door Nieuwe Perspectieven lang niet altijd leidt tot beëindiging van het traject. Het is van belang dat door Nieuwe Perspectieven de redenen voor continuering van de begeleiding bij (hernieuwde) politiecontacten inzichtelijk worden gemaakt.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de delicten waarvoor de jongeren zijn aangemerkt als verdachte. Het gaat vooral om geweldsdelicten en diefstal.

Recidive en mate van succes van de trajecten

Er is tevens gekeken of er een verband is tussen de mate van succes van de trajecten en recidive. Het is alleen mogelijk om een verband te onderzoeken tussen de mate van succes en het voorkomen van verdachte in het BPS. Het is gezien het kleine aantal jongeren in de onderscheiden categorieën niet zinvol om dit meer gedetailleerd te onderzoeken.

Tabel 5.9 Recidive naar mate van succes van de trajecten (in percentages)

Succes trajecten	Recidiveert niet	Recidiveert
Niet succesvol	57%	43%
Matig succesvol	18%	82%
Redelijk succesvol	71%	29%
Volledig succesvol	53%	47%
Totaal	49%	51%

Uit de tabel blijkt dat jongeren die het traject redelijk succesvol hebben afgerond het minste recidiveren. Jongens die het traject matig succesvol hebben afgesloten recidiveren het vaakst.

Recidive van voortijdig uitgestroomde jongeren

De recidive bij de voortijdig uitgestroomde jongeren ligt hoger dan bij de jongeren die het traject volledig hebben afgerond.

Voor de 12 jongeren die voortijdig zijn uitgestroomd, hebben 11 jongens (92%) gerecidiveerd; van de 5 voortijdig uitgestroomde meisjes zijn dat er 2 (40%). In totaal gaat het dus om 17 jongeren waarvan er 13 (76%) recidiveren.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies met betrekking tot doelgroep en methode

Doelgroep

Nieuwe Perspectieven richt zich voornamelijk op jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar met schooluitval of duidelijke dreiging daarvan, meervoudige problematiek en met meerdere politiecontacten. Alle begeleide jongeren vallen binnen de vastgestelde leeftijdscategorie. Uit het onderzoek blijkt dat 95,5% van de jongeren voldoen aan de bijgestelde criteria: zij hebben op minimaal twee leefgebieden matig tot zeer ernstige problemen en de jongens hebben matige tot zeer ernstige problemen op het leefgebied criminaliteit. Bij 4,5% van de jongeren is ten tijde van het onderzoek nog niet bekend of zij aan de criteria voldoen en bij eenzelfde percentages is de problematiek 'te licht' bevonden.

Voorts krijgt Nieuwe Perspectieven steeds vaker te maken met jongeren waarvan het de vraag is of de methode Nieuwe Perspectieven daarvoor geschikt is. Het betreft voornamelijk jongeren met een laag IQ en ongemotiveerde jongeren.

Ten aanzien van de eerste groep jongeren kan worden geconcludeerd dat zij een specialistisch aanbod behoeven, waarbij het voor de hand ligt gebruik te maken van expertise die binnen het speciaal onderwijs voor handen is. Sommige jongeren worden in traject genomen via dwang of drang, dit gebeurt al, maar hier kunnen nog wat specifiekere afspraken over worden gemaakt met het VHA (VeiligheidsHuis Amersfoort).

Methode

Zowel door medewerkers van Nieuwe Perspectieven als door samenwerkingspartners, wordt de methode van Nieuwe Perspectieven over het geheel genomen positief beoordeeld. Wel wordt de duur van de begeleiding soms als te kort beschouwd en wordt de suggestie gedaan om de duur van de inzet (zowel tijdens de intensieve fase als tijdens de nazorgfase) afhankelijk te laten zijn van de aard van de problematiek. De begeleiding kan mogelijk ook effectiever zijn als er (in een aantal gevallen) een traject komt voor de ouders van een jongere in aansluiting op en in afstemming met Nieuwe Perspectieven.

De wijze waarop Nieuwe Perspectieven de nazorg inzet is gewijzigd. De nazorgperiode is ingekort van zes maanden naar drie maanden. De kortere nazorgperiode wordt door de begeleiders als prettig ervaren. Zes maanden is voor de jongere vaak te lang, en meestal verdwijnen ze dan uit het zicht, wat als onbevredigend wordt ervaren door de begeleiders. De VIP's hebben aangegeven dat zij niet precies weten wat hun rol is en dat de nazorgperiode weinig gestructureerd is. Door een aantal partners wordt aangegeven dat er geen sprake is van een afrondend gesprek zoals de nieuwe werkwijze van nazorg voorschrijft. Uit de cijfers blijkt dat 20 van de 80 jongeren die het traject volledig hebben afgerond geen nazorg hebben gehad. Sommige jongeren willen na het intensieve traject geen nazorg.

Behalve de werkwijze tijdens de nazorg, zijn er geen andere wijzigingen in de methode van Nieuwe Perspectieven aangebracht. Er is wel meer ingezet op het leggen van contacten met ouders en het beter in kaart brengen van

het netwerk rondom de jongere. Het kunnen vinden van VIP's is volgens Nieuwe Perspectieven zelf de afgelopen periode aanzienlijk verbeterd. De namen van de VIP's worden vastgelegd in de individuele rapportage van de jongeren, niet in het registratiesysteem.

Deskundigheidsbevordering

Voor de behoefte aan deskundigheidsbevordering is de afgelopen twee jaar voldoende aandacht geweest, en er zijn diverse trainingen geweest, bijvoorbeeld 'omgaan met ouders'.

Het afgelopen jaar heeft alleen intervisie binnen Nieuwe Perspectieven plaatsgevonden. Op het gebied van de Marokkaanse jongeren is er behoefte aan deskundigheidsbevordering.

6.2 Conclusies met betrekking tot samenwerking en organisatie

Samenwerking met betrekking tot aanmelding

Nieuwe Perspectieven staat goed op de kaart. De afgelopen periode heeft de organisatie hard gewerkt aan bekendheid en netwerkontwikkeling. Deze inspanning heeft inmiddels resultaat. Organisaties weten Nieuwe Perspectieven te vinden, er wordt goed samengewerkt en indien een jongere in aanmerking komt voor Nieuwe Perspectieven wordt de jongere aangemeld. Ook jongeren die niet voor Nieuwe Perspectieven in aanmerking komen, bijvoorbeeld omdat ze 'uitbehandeld' zijn, worden aangemeld. Consequentie is volgens de coördinator en de begeleiders een zwaardere doelgroep en een groter aantal jongeren dat niet in traject wordt genomen.

Samenwerking met betrekking tot begeleiding

Over het algemeen zijn zowel de medewerkers en de organisaties waarmee wordt samengewerkt, tevreden over de samenwerking in het kader van de begeleiding van jongeren. Er doen zich echter ook drie belangrijke knelpunten voor die verbetering behoeven:

- De moeizame communicatie met de jeugdbeschermingspoot van Bureau Jeugdzorg.
- Als er meerdere organisaties betrokken zijn bij de hulpverlening, wordt de coördinatie niet altijd uitgevoerd door de organisatie die daarvoor verantwoordelijk is. Dit geldt voor Bureau jeugdzorg, maar ook voor andere organisaties.
- De terugkoppeling door Nieuwe Perspectieven over de begeleiding wordt niet door alle samenwerkingspartners als voldoende beoordeeld.

Samenwerking met betrekking tot doorverwijzing

Er wordt geconstateerd dat er steeds vaker jongeren bij Nieuwe Perspectieven terecht komen die opgroeien in een multiprobleemgezin. Deze jongeren hebben op meer dan twee leefgebieden problemen en de gezinnen waar de jongeren uit komen hebben vaak al een hele geschiedenis van hulpverlening achter de rug.

Het begeleiderteam kan niet altijd goed doorverwijzen naar zwaardere hulpverlening. Het niet kunnen doorverwijzen heeft veel meer te maken met het gebrek aan aanbod of met wachtlijsten, terwijl directe hulp noodzakelijk is. Het gebrek aan aanbod geldt vooral voor de 18+ groep. Deze jongeren hebben behoefte aan trajecten zoals kamertraining en begeleid wonen

Organisatie

Met betrekking tot de organisatie geven de begeleiders en de coördinator van Nieuwe Perspectieven aan dat de wijze waarop Nieuwe Perspectieven georganiseerd is goed aansluit bij de aard van de werkzaamheden en de instroom van het aantal jongeren. De inbedding bij SOVEE wordt als een meerwaarde ervaren, wat betreft doorverwijzing en netwerkontwikkeling. Een punt van aandacht is dat de baan van begeleider een intensieve baan is. Door het intensieve karakter van het werk, blijven mensen dit niet lang doen. Er moet daarom gewaakt worden voor een goede overdracht van dossiers en het behouden van de kennis van de werkwijze.

6.3 Conclusies met betrekking tot de instroom

Problemen bij aanvang van het traject

Bij aanvang van de begeleiding door Nieuwe Perspectieven hebben de jongeren matig tot zeer ernstige problemen op gemiddeld 5 leefgebieden. De meeste problemen komen voor op de gebieden, gezin, school, criminaliteit en vrije tijd.

De interventiewerkers ervaren dat de problematiek van de jongeren die in begeleiding worden genomen in de loop van het project is toegenomen. In het onderzoek zijn echter over het algemeen geen grote verschillen gevonden tussen de scores op de leefgebieden tussen jongeren die in het eerste en tweede jaar in begeleiding zijn genomen.

Wel hebben de in het tweede jaar aangemelde jongeren meer mutaties in BPS en worden meer jongeren aangemeld door de jeugdreclassering. Dit zijn jongeren met justitiële contacten. Het lijkt erop dat er meer jongeren, die neigen naar harde kern, in begeleiding worden genomen. Het gaat dus om jongeren die behoren tot de harde kern, zich veelvuldig bezighouden met criminele activiteiten en in een aantal gevallen ouder zijn dan 18. De vraag is of Nieuwe Perspectieven voor deze groep de meest geschikte interventie is. Gelet op het feit dat de jongens met meer dan 5 mutaties in BPS voorafgaand aan de begeleiding verhoudingsgewijs vaak vroegtijdig uitstromen en voor hen het traject ook verhoudingsgewijs vaak slechts matig succesvol is, kan geconcludeerd worden dat Nieuwe Perspectieven voor deze zwaardere doelgroep niet geschikt is.

Etniciteit

Marokkanen, Arubaans/Antilliaanse en Turkse jongeren zijn iets oververtegenwoordigd bij Nieuwe Perspectieven in vergelijking met het aantal jongeren met antecedenten uit die groepen. Nieuwe Perspectieven slaagt erin allochtone groep te bereiken. Vooral bij de Marokkaanse jongeren zijn de trajecten echter minder succesvol. Er wordt geen of minder vooruitgang geboekt op de gebieden criminaliteit, scholing/arbeid, vrienden en relaties en vrije tijd. Sleutelinformanten geven aan dat deze jongeren minder gemakkelijk toegang geven tot hun netwerk. Het lijkt ook moeilijker om voor deze jongeren de scholing en de vrije tijd binnen het traject op de rails te krijgen. Het is bekend uit de literatuur dat voor Marokkaanse jongens de groep van leeftijdsgenoten een belangrijker rol speelt in de socialisatie dan bij Nederlandse jongeren en dat het belangrijk is om de binding met de Nederlandse samenleving te realiseren door middel van scholing en vrije tijdsactiviteiten. Hiervoor moet dan wel voldoende aanbod aanwezig zijn.

6.4 Conclusies met betrekking tot de effecten

Aantal trajecten

Nieuwe Perspectieven slaagt er niet in om het aantal trajecten dat als norm is gesteld te realiseren. De (ambitieuze) norm van 70 afgeronde trajecten lijkt niet haalbaar. In het eerste jaar zijn 40 trajecten volgens deze norm afgerond en in het tweede jaar 50.

Afgebroken en succesvol afgeronde projecten

Van de 97 jongeren die inmiddels zijn uitgestroomd, is voor 17 jongeren (18%) het traject voortijdig beëindigd. Van de 80 jongeren die het traject volledig hebben doorlopen, hebben er 74 (92%) het traject volgens de formele criteria (die te maken hebben met vooruitgang op de leefgebieden) ook met succes afgerond. Dit voldoet ruimschoots aan de norm van 70% succesvol afgeronde trajecten die in het projectplan is gesteld.

Wanneer we deze gegevens vergelijken met de resultaten van Nieuwe Perspectieven Amsterdam¹² dan ligt het percentage voortijdig beëindigde trajecten in Amersfoort hoger (18% versus 10%), maar ligt het percentage niet succesvol afgeronde trajecten in Amersfoort lager (8% versus 19%).

Succesvolle versus minder succesvolle trajecten

Er is op basis van de hoogte van de score op de leefgebieden ook gekeken naar de mate waarin trajecten succesvol zijn afgerond. Volgens deze criteria zijn 73 (91%) van de 80 volledig afgeronde trajecten succesvol: 37% heeft het traject volledig succesvol afgerond, 26% redelijk succesvol en 28% matig succesvol.

De groep jongeren die het traject met minder succes afronden dan de jongeren die dit wel doen blijkt op een aantal kenmerken te verschillen. Marokkaanse jongeren lijken minder succesvol en ook jongeren met meer ernstige problemen op het gebied van criminaliteit, gezin en vrije tijd zijn minder succesvol.

Wanneer jongeren al meer tot de harde kern behoren (ernstiger problemen op het gebied van criminaliteit en vrije tijd), is Nieuwe Perspectieven niet het meest geschikte traject om de jongeren weer op de rails te krijgen.

Binnen de termijn van de trajecten van Nieuwe Perspectieven is het het moeilijkst om verbetering op de gebieden vrije tijd, vrienden en relaties en huisvesting te realiseren.

Recidive

Er is gekeken naar eerste recidive tijdens het begeleidingstraject, tussen 3 en 6 maanden na de start van de begeleiding en vervolgens naar halfjaarlijkse recidive.

Ongeveer de helft (51%) van de jongeren die de begeleiding bij Nieuwe Perspectieven volledig heeft afgerond recidiveert. Bij de jongens is het recidive percentage 64%; bij de meisjes 36%. Opvallend is dat 20% gedurende de periode van het intensieve traject recidiveert en eveneens 20% in de periode erna. Zij plegen met name diefstal en geweldsdelicten. Het in aanraking komen met de politie leidt meestal niet tot beëindiging van de bege-

Noot 12 *Evaluatie Nieuwe Perspectieven 1998-2003*, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling Gemeente Amsterdam, uitgevoerd door DSP-groep, maart 2004.

leiding vanuit Nieuwe Perspectieven.

Het recidivepercentage voor jongeren waarbij het traject voortijdig beëindigd is ligt aanzienlijk hoger, namelijk op 76%.

6.5 Aanbevelingen

Algemeen

Nieuwe Perspectieven is een belangrijke aanvulling of op het aanbod voor jongeren die dreigen af te glijden en maatschappelijk buiten spel komen te staan. De aanpak is praktisch en concreet. De niet-bureaucratische werkwijze en de snelheid waarmee jongeren worden 'opgepakt' heeft veel steun bij de partners en het draagvlak voor Nieuwe Perspectieven is groot. Kortom: zowel voor de jongeren als voor de partners in het veld is het belangrijk dat Nieuwe Perspectieven blijft bestaan.

Aanbeveling 1: continueer Nieuwe Perspectieven

Aanbevelingen met betrekking tot doelgroep en instroomcriteria

Uit het onderzoek blijkt dat er veel discussie is rondom de instroomcriteria en de doelgroep. Op basis van het onderzoek en de conclusies bevelen wij aan de instroomcriteria te wijzigen. Ook jongens zonder antecedenten moeten in aanmerking komen voor Nieuwe Perspectieven. Bijvoorbeeld jongens die voortijdig de school dreigen te verlaten maar geen antecedenten hebben, kunnen baat hebben bij Nieuwe Perspectieven. De doelgroep wordt daarmee groter, en er dient meer op maat gekeken te worden welke jongere in aanmerking komt voor Nieuwe Perspectieven.

Aan de andere kant dienen de criteria zodanig te worden aangescherpt dat voorkomen wordt dat jongeren instromen die veel criminaliteit plegen. Uit de cijfers blijkt dat de inspanningen van Nieuwe Perspectieven voor deze groep nauwelijks succesvol zijn.

Het traject is in principe vrijwillig, maar een aantal jongeren worden via dwang en drang in het traject genomen. In principe zijn de meeste jongeren niet 100% gemotiveerd als ze starten met Nieuwe Perspectieven. Echter soms blijkt dat het ook tijdens het traject niet lukt om de jongere toch te motiveren.

Aanbeveling 2: Ook jongens zonder antecedenten kunnen, afhankelijk van problematiek op andere leefgebieden in aanmerkingen komen voor Nieuwe Perspectieven. Bij toelating moet maatwerk geleverd kunnen worden en (gewijzigde) instroomcriteria, waar nodig, met soepelheid en in samenhang met elkaar gehanteerd worden. Uiteindelijk gaat het om de inschatting van de kans dat het aanbod van Nieuwe Perspectieven effectief zal zijn.

Aanbeveling 3: Jongeren die veel criminaliteit plegen, mogen niet in aanmerking komen voor Nieuwe Perspectieven. Voor deze jongeren zijn meer intensieve en langdurende (zwaardere) interventies vereist.

Aanbeveling 4: Een aantal ongemotiveerde jongeren wordt via dwang en drang in traject genomen. Hier dienen specifiekere afspraken over gemaakt te

worden met het VHA. Daarnaast kan mogelijk aan het team deskundigheidsbevordering worden aangeboden omtrent het motiveren van jongeren.

Jongeren met een laag IQ zijn, een uitzondering daargelaten, niet geschikt voor Nieuwe Perspectieven. Voor Nieuwe Perspectieven is toch een zekere mate van zelfredzaamheid en zelfreflectie nodig om in de periode daarna te slagen.

Aanbeveling 5: De gemeente en provincie dienen daarom, in samenspraak met een instelling voor speciaal onderwijs, te bezien op welke wijze voor deze jongeren een (passend) hulpverleningsaanbod gerealiseerd kan worden.

Aanbevelingen met betrekking tot methode

Zoals eerder gesteld dient er met enig maatwerk en soepelheid bekeken te worden welke jongeren in aanmerking kan komen voor Nieuwe Perspectieven. In het verlengde hiervan, dient ook met soepelheid worden omgegaan met de duur van het traject. Indien er voldoende argumenten zijn om de duur van drie maanden te verlengen, dan moet dit tot de mogelijkheden behoren. Eventueel kan dan de nazorgperiode worden ingekort.

Aanbeveling 6: Afhankelijk van de situatie van de jongere kan de nazorgperiode of/en de begeleidingsperiode worden verlengd.

Aanbeveling 7: Indien er aanwijzingen zijn dat een jongere uit een gezin komt waarvan de ouders begeleiding nodig hebben in de opvoeding, dient er in aansluiting op en in afstemming met Nieuwe Perspectieven een traject voor ouders te worden gestart.

Aanbevelingen met betrekking tot samenwerking en organisatie

Communicatie

Uit het onderzoek blijkt dat knelpunten met betrekking tot samenwerking vooral te maken hebben met een gebrekkige communicatie.

Zo is de terugkoppeling van Nieuwe Perspectieven aan andere partners nog steeds een verbeterpunt dat door Nieuwe Perspectieven moet worden opgepakt.

Aanbeveling 8: de terugkoppeling vanuit Nieuwe Perspectieven naar andere partners dient verbeterd te worden.

Ook de communicatie met de VIP's moet worden verbeterd. Nieuwe Perspectieven dient beter uit te leggen wat er van VIP's wordt verwacht en hoe die periode van nazorg eruit ziet. Afspraken om nazorggesprekken te houden dient Nieuwe Perspectieven na te komen.

Aanbeveling 9: de voorlichting aan de VIP's dient verbeterd te worden door Nieuwe Perspectieven. Daarnaast dient de drie maandenperiode afgesloten te worden met een afrondend gesprek.

De samenwerking met de jeugdbeschermingspoot van bureau jeugdzorg is lange tijd problematisch geweest, met name door de slechte bereikbaarheid van de medewerkers van de jeugdbescherming. Dit probleem lijkt zeer recent verbeterd.

Aanbeveling 10: Door Nieuwe Perspectieven dient nagegaan te worden of de ingezette verbetering van de samenwerking tussen Nieuwe Perspectieven en de jeugdbescherming doorzet.

Politiecontacten tijdens de begeleiding leiden voor de meeste jongeren niet tot beëindiging van het traject; de redenen waarom dit niet gebeurt, zijn weinig inzichtelijk.

Aanbeveling 11: Er dient inzichtelijk te worden gemaakt waarom politiecontacten tijdens de begeleiding vaak niet tot beëindiging van het traject leiden; op basis hiervan dienen duidelijke richtlijnen te worden vastgesteld van het al dan niet beëindigen van het traject bij (hernieuwde) politiecontacten.

Bij sommige jongeren is niet duidelijk welke partij de coördinatie van de zorg over die jongere heeft. Ook komt het voor dat de partij, die de coördinatie heeft, deze rol niet oppakt. Het gaat dan met name om de beschermingspoot van bureau Jeugdzorg. Hier dienen betere afspraken over gemaakt te worden.

Aanbeveling 12: Maak – waar nodig – afspraken over de coördinatie van zorg.

Doorverwijzing

Jongeren uit multiprobleemgezinnen kunnen vaak moeilijk worden doorverwezen. Vaak is er veel aan de hand in een gezin en heeft het gezin als meerdere hulpverleningscircuits doorlopen. In de gemeente Utrecht wordt worden bijvoorbeeld hulpverleners ingeschakeld als een soort gezinscoach. In Amersfoort bestaat dit wel voor jongeren onder de 12 jaar, maar nog niet voor jongeren ouder dan 12 jaar. Mensen hebben behoefte aan hulp, maar niet hulp die aan strakke regels is gebonden.

Aanbeveling 13: Gemeente Amersfoort en provincie Utrecht dienen te bezien hoe een (ruimer) laagdrempelig aanbod voor multiprobleemgezinnen gerealiseerd kan worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Recidive naar delictsoort

Gegevens uit het BPS-systeem

Voor alle jongeren met een afgesloten traject bij Nieuwe Perspectieven (zowel de voortijdig uitgestroomde jongeren als de jongeren die het traject hebben afgerond) is door de politie Utrecht handmatig opgezocht of zij na de startdatum van hun begeleidingstraject zijn aangemerkt als verdachte bij een misdrijf. Het BPS is een doorlopend registratiesysteem waarin dagelijks alle mutaties worden opgenomen – dus ook meldingen en aanhoudingen. Wanneer een jongere als verdachte is aangemerkt wordt altijd een proces verbaal opgemaakt. De afdoening (straf, HALT, transactie, OM, kinderrechter) is niet in het systeem opgenomen.

Veel van de geregistreerde incidenten in BPS hebben geen officiële strafrechtelijke kwalificatie in de zin van het wetboek van strafrecht. In plaats daarvan werkt de politie met zogenaamde maatschappelijke kwalificaties of met vrije omschrijvingen van het gebeurde. Vanwege het ontbreken van een strafrechtelijk geënte omschrijvingsystematiek is gekozen om de delictkwalificaties thematisch te ordenen. Deze ordening is gebaseerd op herkenbare delictsoorten maar in zoverre arbitrair dat het niet naar concrete wetsartikelen verwijst.

Recidive naar soort delict

Tabel B.1 Totaal aantal delicten waarvoor jongeren als verdachte zijn aangemerkt in BPS sinds de start van hun traject uitgesplitst naar delictsoort en geslacht

Delict	jongens (n=56)	meisjes (n=40)	totaal (n=96)
Aantasting openbaar gezag	0	1	1
Aantasting openbare orde	1	0	1
huisvredebreuk	0	1	1
Lokaalvredebreuk	0	1	1
Subtotaal misdrijven tegen openbare orde en gezag	1	3	4
Geweld met letsel met wapen	1	0	1
Geweld met letsel zonder wapen	3	1	4
Geweld zonder letsel zonder wapen	2	0	2
Openlijk geweld personen	3	2	5
Man/vrouw mishandeling	0	1	1
Bedreiging	6	3	9
Subtotaal geweldsdelicten	15	7	22
Brand/ontploffing materiaal	5	1	6
Openlijk geweld goederen	1	3	4
Overige vernieling/beschadiging	0	3	3
Vandalisme/baldadigheid	2	1	3
Vernieling auto	1	0	1
Subtotaal ruweidsmisdrijven	9	8	17
Beroving	2	0	2
Beroving/tasjesroof	0	1	1
Diefstal af/uit auto	1	2	3
Diefstal af/uit bedrijf	0	1	1
Diefstal af/uit overig onroerend goed	0	1	1
Diefstal af/uit school	0	2	2
Diefstal auto	0	2	2
Diefstal bromfiets	1	0	1
Diefstal fiets	4	1	5
Diefstal overige goederen	5	2	7
Diefstal uit winkel	9	3	12
Diefstal uit woning	2	4	6
Heling	1	1	2
Overige fraude/bedrog	2	0	2
Overval (gewapend)	1	0	1
Subtotaal vermogensdelicten	28	20	48
aanranding	0	1	1
Subtotaal zedendelicten	0	1	1
Onder invloed auto/motor	0	1	1
Overige verkeerszaken	0	1	1
Verkeersongeval letsel	0	1	1
Subtotaal verkeersdelicten	0	3	3
Wapen zonder geweld	3	0	3
Subtotaal wapenbezit	3	0	3
harddrugs	0	1	1
softdrugs	3	0	3
Subtotaal drugs	3	1	4
Overige conflicten	0	1	1
Overlast van/door dronkenschap	2	0	2
Overlast van/door jeugd	1	0	1
Overlast vuurwerk	1	0	1
belediging	1	0	1
Verdachte situatie	0	1	1
Subtotaal overig	5	2	7
Totaal	64	45	109